

Nhân Giải bóng đá EURO 2016

ĐỘI TUYỂN BỒ ĐÀO NHA VÔ ĐỊCH CHÂU ÂU

Võ Quang Yên ()*

Năm nay nước Pháp rất sôi nổi và rộn rịp vì hân hạnh được tổ chức Giải bóng đá các Quốc gia châu Âu tức là EURO 2016 từ 16.06 đến 10.07. Tổ chức năm chẵn bốn năm một lần, xen kẽ với Giải bóng đá toàn cầu, Giải bóng đá các Quốc gia châu Âu thường được đánh giá loại giải quan trọng hạng nhì giữa các quốc gia sau Giải bóng đá toàn cầu vì rất khó đoạt giải và cũng nhờ phẩm chất các đội tuyển châu Âu. Do Liên đoàn bóng đá châu Âu UEFA thiết lập từ năm 1960, Giải bóng đá các Quốc gia châu Âu năm nay là lần thứ 15 (riêng ở Pháp lần thứ ba sau 1960 và 1984). Sau một nửa thế kỷ, biết bao biến chuyển đã được ghi nhận từ số quốc gia tham dự, cách thức tổ chức, diễn biến chính trị... Năm 1960 có 17 quốc gia tham dự ở Pháp, vào chung kết Liên Xô thắng Nam Tư và

đoạt giải sau khi được tuyên bố thắng Tây Ban Nha ở vòng tứ kết vì Franco không cho phép cầu thủ Liên Xô vào nước. Năm 1964, Hy Lạp từ chối đá với Albani vì xung đột chính trị, vào chung kết nước chủ nhà Tây Ban Nha thắng cự vô địch Liên Xô 2-1. Năm 1968, UEFA lần đầu tiên tổ chức các đội tuyển thành 8 nhóm, tám đội đứng đầu được vào tứ kết, chung kết đá ở nước Ý và nước chủ nhà thắng Nam Tư 2-0. Năm 1972, vẫn một lối tổ chức, vào chung kết ở Bỉ, Tây Đức với Gerd Muller thắng Liên Xô 3-0. Năm 1976 chung kết ở Tiệp, nước chủ nhà thắng Tây Đức sau một loạt sút bóng vào khung thành vì bất phân thắng bại sau giờ chính thức. Trong kỳ giải này, trung phong Tiệp Antonin Panenka một lần thành công sút nhẹ bóng vào ngay chính giữa khung thành, từ đấy cú sút mang tên anh. Năm 1980, 8 đội tuyển lập thành 2 nhóm, hai đội đứng đầu vào chung kết ở Ý, lần thứ nhì Tây Đức được giải, thắng Bỉ 2-1 nhờ hai bàn của Horst Hrubesck.

Năm 1984 ở Pháp, 4 đội tuyển nhất nhì của mỗi nhóm đá bán kết rồi chung kết, đội chủ nhà thắng Tây Ban Nha 2-0 nhờ Michel Platini và Bruno Bellone. Trong kỳ giải này, Platini thành công sút chín bàn, năm với chân mặt,

hai vói chân trái, hai vói đầu, một kỷ lục đến nay chưa được phá. Năm 1988 ở Tây Đức, vào chung kết, Hòa Lan thắng Liên Xô 1-0, nhờ một bàn của Marco van Basten được xem là cú sút đẹp nhất kỳ Giải. Năm 1992, Nam Tư bị khai trừ vì nội chiến, Đan Mạch tổ chức Giải thế chân, vào chung kết bất thường thắng Đức thống nhất 2-0. Sau cuộc tan rã Liên Xô, nhiều nước mới xin gia nhập UEFA cũng như nước Do Thái vì bất bình với các nước Ả Rập. Năm 1996, UEFA nâng 8 đội tuyển lên 16 lập thành 4 nhóm, 2 đội tuyển đứng đầu mỗi nhóm vào tứ kết. Tổ chức ở nước Anh, cựu vô địch Đan Mạch bị loại ngay từ vòng đầu, vào chung kết Đức thắng Tiệp 2-1 nhờ một *bàn vàng* của Olivier Bierhoff. *Bàn vàng* mới được đặt ra để chấm dứt cuộc đấu. Năm 2000 đặc biệt hai nước Bỉ và Hoa Lan cùng tổ chức Giải. Vào chung kết ở Rotterdam, Pháp thắng Ý 2-1 cũng là nhờ một *bàn vàng* của David Trezeguet. Năm 2004, *bàn vàng* nhường chỗ cho *bàn bạc*, vào chung kết, nước chủ nhà Bồ Đào Nha thua Hy Lạp 0-1. Năm 2008, lại hai nước Thụy Sĩ và Áo cùng tổ chức Giải, hết còn *bàn bạc*, sau hai hiệp 45 phút bất phân thắng bại thì gia hạn hai hiệp 15 phút, vào chung kết ở Wien, Tây Ban Nha thắng Đức 1-0. Năm 2012, cũng còn hai nước Ba Lan và Oukraina (Ukraine) cùng tổ chức, lần thứ nhì Tây Ban Nha đoạt giải, thắng Ý với số bàn lớn 4-0 chưa từng thấy.

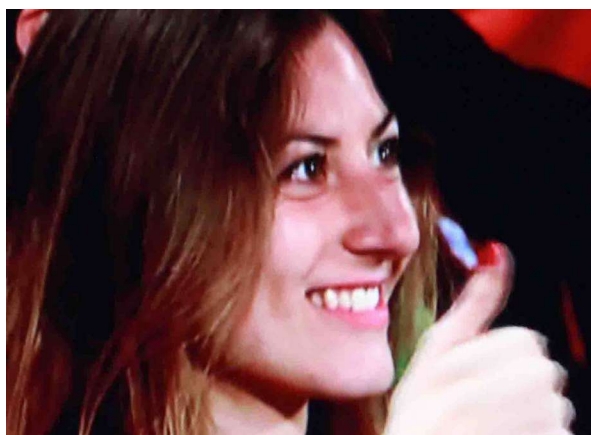

Năm nay, 2016, Giải được tổ chức ở Pháp trong bầu không khí nguy cơ khủng bố, lại có nhiều thay đổi trong cách tổ chức. Quan trọng nhất là số đội tuyển tăng từ 16 lên 24 trong tổng số 54 đội tuyển toàn châu Âu, mở cửa cho những đội tuyển thường được xếp hạng trung bình. Nhờ vậy, hai đội tuyển Island (Iceland), và Albani lần đầu tiên được dự một cuộc thi đấu quốc tế, ba đội tuyển Slovakia (Slovenko, Slovaquie), Cymu (Wales, Galles) và Bắc Ireland (Northern Ireland, Irlande du Nord) lần đầu tiên dự giải EURO. Hai đội tuyển Oukraina và Áo lần này vào được EURO nhờ thành công trên bãi bóng thay vì hai lần trước là quốc gia tổ chức. Đội tuyển Bỉ trở lại EURO sau 16 năm vắng bóng và đội tuyển Hung sau 44 năm ! Bù lại những đội tuyển mới thì lại có những đội tuyển cũ từng là vô địch EURO vắng mặt : đội tuyển Hòa Lan (1988), Hy Lạp (2004), Đan Mạch (1992). 10 sân vận động được chọn lựa làm địa điểm thi đấu : Bordeaux, Lens, Lille, Lyon, Marseille, Nice, Paris, Saint-Denis (Stade de France), Saint-Étienne và Toulouse. 24 thị trấn cũng được chỉ định làm *trại đóng quân* cho các đội tuyển. Vào vòng thứ nhất 24 đội tuyển được chia ra 6 nhóm, mỗi nhóm 4 đội. Cách thức chỉ định các đội gặp nhau có phần phức tạp, kết quả là 8 đội bị loại : Albani, Áo, Nga, Oukraina, Rumani, Thổ Nhĩ Kỳ, Thụy Điển, Tiệp. Nói chung, những đội bị loại trước đây không có thành tích gì về vang. Có lạ chăng là kết quả của đội Tiệp nguyên đã vào chung kết EURO 1996 và đội Thụy Điển với trung phong cao lớn, giỏi võ, đá hay Zlatan Ibrahimovic, lương to, có phần hống hách, tự cao, trong ba năm đã làm mưa làm gió ở đội Paris PSG và nay chuyển qua Manchester United.

16 đội còn lại vào vòng loại **bát kết**, đấu 8 ván, đội tuyển nào thua thì bị loại ngay. Đáng đề ý nhất là Tây Ban Nha, vô địch thế giới, vô địch châu Âu hai lần, thua Ý 1-2 và đội Anh *lớn* bị đội Island *nhỏ* hạ cùng số bàn 1-2. Hai kết quả rõ ràng nhất là Bỉ thắng Hung 4-0, Đức thắng Slovakia 3-0. Những trận khác rất cân bằng, chỉ hơn thua nhau một bàn : Bồ Đào Nha thắng Croati 1-0, Cymu (Galles) thắng Bắc Irland 1-0, Pháp thắng Irland 2-1, Ba Lan thắng Thụy Điển sút bóng 5-4. Vào **tứ kết**, 8 đội tuyển đấu nhau 4 ván. Trong ván đầu hai đội tuyển ngang sức nhau, phá tác động đối phương nên trận đấu không hấp dẫn. Cả hai đội tuyển dựa lên cầu thủ trung phong ngôi sao của mình : Robert Lewandowski (Bayern) và Cristiano Ronaldo (Real). Bắt đầu là Lewandowski ghi bàn thứ nhất cho Ba Lan nhưng Ronaldo không đáp lại được và chính bạn đồng đội trẻ Renato Sanchez (Bayern) 18 tuổi cứu vớt đội tuyển Selecao-Bồ Đào Nha: 1-1. Bất phân thắng bại ngay cả sau thời gian gia hạn, sút bóng thì Bồ Đào Nha thắng 5-3. Qua ván thứ nhì, Radja Nainggolan (Roma) trong đội tuyển Bỉ trẻ (trung bình 24 tuổi) hăng hái ghi bàn thứ nhất nhưng Cymu (Galles) phản công mãnh liệt và, sau khi Ashley Williams (Swansea City) ghi bàn huề (1-1), Hal Robson-Kanu (Reading) ghi bàn thắng 2-1 cho Cymu. Ngôi sao Bỉ Eden Hazard (Chelsea) trong đội tuyển *Quý Đỏ* không mấy được tuyên dương. Ván thứ ba đối kháng hai đội tuyển mạnh, Đức và Ý, và cũng là đối sánh hai thủ môn điều luyện, Manuel Neuer (Bayern) và Gianluigi Buffon (Juventus) 38 tuổi ! Nhưng trung phong Thomas Muller (Bayern) của đội tuyển Mannschaft và hậu vệ Leonardo Bonucci (Juventus) của đội tuyển Calcio chỉ đá thủng lưới mỗi bên có một lần. Sau thời gian gia hạn, luôn vẫn 1-1, sút bóng thì Đức thắng Ý 6-5 loại bỏ thành kiến Đức luôn phải thua Ý. Trong ván cuối cùng, Pháp đối địch với Island. Tuy nước cộng hòa này chỉ có 331.000 dân và khoảng 100 cầu thủ chuyên nghiệp, kỹ thuật đá bóng thô sơ, lòng dũng cảm, tính gan dạ của họ đã làm Pháp lo sợ nhưng Pháp biết chuẩn bị phòng thủ kỹ càng nên dẫn ngay 4-0 trong hiệp đầu và rút cuộc thắng 5-2, làm thất vọng toàn dân cả một nước.

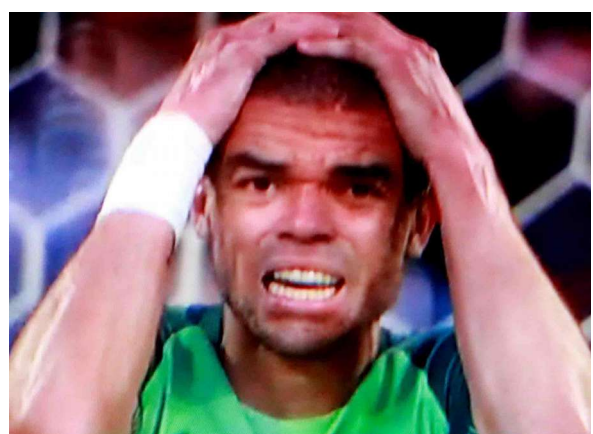
Qua vòng **bán kết**, chỉ còn bốn đội tuyển, hai trận đấu ắt phải quyết liệt, hào hứng. Trong ván đầu Bồ Đào Nha đối địch với Cymu (Galles). Trong quá khứ, Cymu chỉ đạt kỳ cuối cùng cuộc đấu quốc tế có hai lần : tứ kết Giải đá bóng toàn cầu năm 1958 và Giải đá bóng châu Âu 1976, nghĩa là khá lâu. Ngày nay, với những cầu thủ trẻ, từ thứ hạng 112 FIFA (Liên đoàn bóng đá quốc tế) năm 2010, đội tuyển Cymu lên hạng thứ 8 và không sợ đương đầu với Bồ Đào Nha nhất là với trung phong Gareth Bale (Real) rất sung sức trong những trận đấu vừa qua. Nhưng cả hai đội tuyển kiên cường phòng thủ nên Bale có phần lẻ loi chẳng làm gì được, bên kia đoàn trung phong Bồ Đào Nha cũng chẳng đe dọa được địch phương. Qua hiệp thứ nhì, Bồ Đào Nha tăng gia tốc, thừa cơ liên tiếp ghi hai bàn, bàn đầu của Cristiano Ronald (cũng Real) đến nay không mấy thành công, bàn thứ nhì của Nani và vào chung kết. Cymu phản ứng mạnh nhưng rút cuộc chịu thua 0-2. Trong ván thứ nhì, Pháp đối địch với Đức. Hai đội tuyển này đã đá chông nhau nhiều lần nhưng trong các cuộc đấu chính thức bao giờ Đức cũng thắng. Từ đó có câu nói : đấu bóng là 11 cầu thủ mỗi bên nhưng kết cuộc bao giờ Đức cũng thắng. Lần này Pháp quyết đá gỡ, xóa bỏ thành kiến mãi mãi thua Đức từ năm 1958, mặc dầu biết khó thủng lưới thủ thành Đức Manuel Neuer (Bayern) rất vững chắc trong khung thành, nhưng tin

tưởng ở bộ ba trung phong hữu hiệu của mình : Antoine Griezmann (Atlético Madrid), Dimitri Payet (West Ham), Olivier Giroud (Arsenal). Thật vậy trong hiệp đầu, Đức chiếm bóng, chuyển bóng át hẳn Pháp nhưng không thành công. Cuối hiệp, một bàn tay của Bastian Schweinsteiger (Bayern) được trọng tài cho là chạm bóng trong vòng cấm, hiến cho Pháp cú sút phạt đền penalty: 1-0. Qua hiệp thứ nhì, Đức mất đà hăm hở, để cho Antoine Griezmann ghi bàn thứ nhì: 2-0. Pháp sẽ đấu với Bồ Đào Nha trong ván cuối cùng.

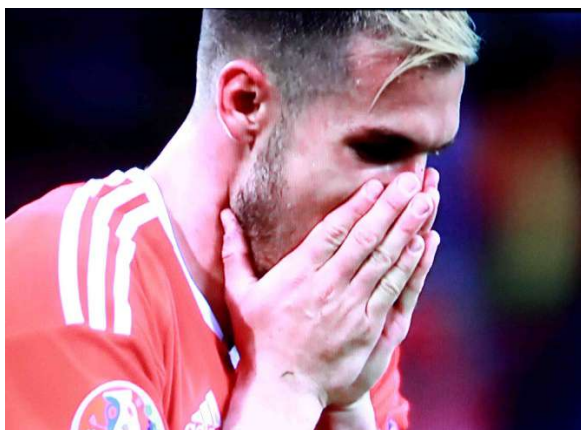

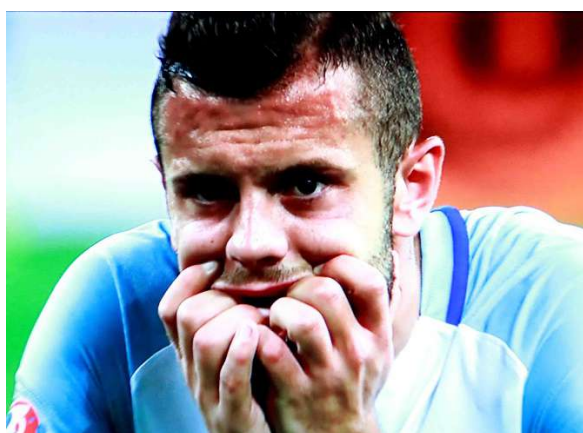
Thế là như ước mong, Pháp vào **chung kết** Giải vô địch bóng đá châu Âu. Địch thù Bồ Đào Nha không phải là tay vừa. Bốn lần bán kết giải vô địch, châu Âu ba lần (1884, 2000, 2002), toàn cầu một lần (2006), dẫn đầu đội tuyển là trung phong Cristiano Ronaldo (Real), to mạnh, chạy mau, nhảy cao, mức giãn lâu để giữ mình ở vị trí cao và lấy đầu sút bóng, rất nguy hiểm trước khung thành trong thời gian đá sút góc. Được tặng *Giải bóng vàng* ba lần (2008, 2013, 2014), đến nay trong Giải EURO 2016 chỉ ghi có một bàn, Ronaldo vẫn là mối nguy lớn nhất trong số các trung phong địch thủ. Bên phần Pháp thì có thể tự hào đã biết đề phòng chống tấn công mãnh liệt của đội tuyển Đức với Mesut

Ozil (Arsenal), Julian Daxler (Wolfsburg), Thomas Muller (Bayern),...(bán kết) và kỹ thuật phòng dài bóng đến trước khung thành địch phương của Island để các cầu thủ trung phong mạnh cao trên 1,8m của họ mặc sức tung hoành : Einar Gunnarsson (Cardiff City), Kari Arnason (Malmo), Kolbeinn Sigthorsson (Nantes) (tứ kết). Pháp cũng còn hãnh diện đã thành vô địch ba lần tại gia, hai lần châu Âu (1984, 2000), một lần toàn cầu (1998). Được báo chí phòng lớn, dựa lên những thống kê từ trước, Pháp hi vọng thắng cuộc. Nhưng Bồ Đào Nha có đội hậu vệ kiên cường, bộ ba tiền quân Griezmann-Payet-Giroud của Pháp chẳng làm gì được. Rủi cho Bồ Đào Nha, Cristiano Ronaldo bị thương sớm phải nghỉ chơi. Tuy vậy hai đội vẫn hòa nhau sau thời gian chính thức. Vào cuối hiệp gia hạng thứ nhì, hậu vệ Pháp sơ suất để Ederzito Antonio Macedo Lopes gọi tắt Eder (Lille) ghi một bàn, làm vỡ mộng không những đội tuyển Pháp mà còn toàn dân cổ vũ khắp nước. Thắng Pháp 1-0, lần đầu từ 40 năm nay, Bồ Đào Nha trở nên vô địch bóng đá Âu châu.

Suy kỹ, cũng chẳng đáng tiếc lắm ! Pháp vào được bán kết là đáng mừng rồi. Pháp không giỏi gì hơn Đức, Bỉ, Tây Ban Nha... Là nước tổ chức, Pháp được miễn đá vòng loại ban đầu. Pháp lại gặp ngay những đội tuyển rất trung bình : Rumani, Thụy Sĩ, Albani (tuy đội tuyển này đã thắng Pháp gần đây trong một trận giao hữu) vào vòng thứ nhất, Irland ở vòng bát kết, Island ở vòng tứ kết (tuy khó khăn nhưng có thể khắc phục). Về nước, đội tuyển này tuy thất bại được hoan hô nhiệt liệt ở kinh đô Reykjavik vì dân chúng đã thỏa mãn khi đội tuyển đạt đến mức tứ kết. Vào bán kết chống Đức, Pháp may mắn được trọng tài thổi cú phạt *penalty* trên một lỗi không rõ ràng, ưu đãi Pháp trong diễn biến cuộc đấu. Trong trận chung kết, Pháp không ghi được bàn nào là do lỗi các trung phong không biết tập trung đúng lúc vì họ có nhiều cơ hội tuy cũng nên khen hậu vệ Bồ Đào Nha biết chặn các ngõ đường. Trước vòng chung kết Antoine Giroud (Arsenal) đã từng ghi một bàn ở bát kết, hai bàn ở tứ kết nhưng sau đó im hơi, bật tiếng. Trong ván bán kết, anh chỉ biết vô bổ chạy theo bóng không giúp gì cho các bạn đồng đội. Từ hôm bắt đầu Giải, Dimitri Payet (West Ham) đã tỏ ra một cầu thủ năng động, đầy mánh lới, khéo léo dắt bóng thông qua màn lưới hậu vệ địch thủ, ghi một bàn ở mỗi ván, đem lại nhiều hy vọng nhưng vào bán kết cũng như chung kết thì như mất sức, bất lực hoàn toàn trước đối thủ. Dù vậy, giá trị của anh lên rất cao sau Giải. Cầu thủ trẻ nổi trội nhất là Antoine Griezmann, 25 tuổi, chỉ cao 1m75, mà địch được với tất cả các đối phương ngay cả đội đầu bóng vào khung thành. Đã từng ghi sáu bàn, kỷ lục Giải, anh cũng bó chân trước các hậu vệ Bồ Đào Nha. Tuy nhiên, sau này anh được UEFA tuyên dương cầu thủ đá hay nhất Giải. Huấn luyện viên Didier Deschamps còn cần phải nỗ lực nhiều trong những buổi kiểm điểm hàng ngũ và quên đi *lười gõ* trong các cuộc họp báo.

Bồ Đào Nha, dù thiếu mặt Cristiano Ronaldo ở vòng chung kết đã tỏ ra là một đội tuyển khôn khéo, hùng mạnh, mỗi trận đều phải đá các hiệp gia hạn mà cầu thủ vẫn chạy mau. Họ có nhiều trung phong giỏi, ai cũng có thể phá lưới địch phương. Họ có một huấn luyện viên tinh thông chiến lược để vạch ra một sơ đồ hữu hiệu trước mỗi đối phương. Bồ Đào Nha, tuy là một nước nhỏ 10 triệu dân, trở thành vô địch bóng đá châu Âu lần đầu tiên năm 2016 không phải là một tình cờ. Bên phần đội tuyển Pháp dù chỉ được vào chung kết đã thành công trong một công tác quan trọng hơn cả thành tích thể thao, theo ông Noel le Graet, Chủ tịch Liên đoàn bóng đá Pháp FFF, là gây nhiều cảm tình, một môi hòa hợp giữa đội tuyển và dân chúng Pháp. Ông cũng khen cảnh sát đã biết bảo vệ an toàn mọi trận đấu và hành động nghiêm khắc trừng trị bọn hung đồ Nga đặc biệt được huấn luyện qua khiêu chiến bọn phá hoại *holigan* Anh ở Marseille. Trái lại trên sân bóng, mọi khán giả đều vui thích mục kích một cảnh tượng động lòng chưa từng thấy : Payet quỳ trước Griezmann hôn dày cảm phục người bạn đồng đội vừa mới ghi một bàn. Có những cầu thủ trẻ, mới như hậu vệ Samuel Umtiti (rời Lyon qua Barca), những tiền vệ Mousa Sissoko (Newcastle), N'Golo Kante (Leicester), những trung phong Kingsley Coman (Bayern), Anthony Martial (Manchester)... cũng tỏ ra có nhiều tiềm lực để cùng Didier Deschamps xây dựng một đội tuyển Pháp tương lai hùng mạnh, tuy những Paul Pogba (Juventus) rất linh động giữa hai phần sân bóng, André-Pierre Gignac (Tigres) vừa mới được tặng *Giải Bóng vàng* Nam Mỹ, còn cần phải ra sức khai thác toàn vẹn tiềm năng của mình. Nhiều đối mới hữu hiệu sẽ diễn ra trong thời kỳ chuẩn bị giải vô địch toàn cầu năm 2018 sắp tới ở Nga (**).

Thành Xô ngày lễ Quốc khánh Pháp 2016.

(*) Ảnh lấy từ cuộc tiếp phát những trận đấu trên các đài truyền hình

(**) Về cách đá, mỗi đội tuyển, mỗi huấn luyện viên có chiến lược của mình. Đội tuyển Pháp có khi thay đổi chiến lược ngay trong một trận đấu tùy theo diễn biến và kết quả. Sơ đồ thường hay được áp dụng là 1-4-2-3-1 vì hữu hiệu nhất nghĩa là : 1 thủ thành (chỉ có một mình Hugo Lloris luôn được đá, Steve Mandanda chỉ là dự bị), 4 hậu vệ (Patrice Evra, Adil Rami, sau được Samuel Umtti thay thế, Laurent Koscielny, Bacary Sagna), 2 tiền vệ (Blaise Matuidi, Paul Pogba), 1 tiền phong (Olivier Giroud có khi được André-Pierre Gignac thay thế), còn 3 cầu thủ Dimitri Payet, Antoine Griezmann và Moussa Sissoko thì vừa là tiền vệ vừa là tiền phong, khi về đưa bóng lên, khi tiến thẳng

đến khung thành địch, Moussa Sissoko vừa mạnh vừa chạy lanh rất giỏi trong lối chơi này, chỉ tiếc không mấy thành công), nói chung vì mỗi cầu thủ thỉnh thoảng được tạm thời thay thế và trong số 23 được chọn lựa cũng có vài cầu thủ không khi nào được xuống sân cỏ.